

Lidia Fiejdasz

ROLA WYDZIAŁU DO SPRAW WYZNAŃ PREZYDIUM WOJEWÓDZKIEJ RADY NARODOWEJ W RZESZOWIE W LAICYZACJI SŁUŻBY ZDROWIA

W roku 1955 uchwałą nr 132 Rady Ministrów utworzono wydziały do spraw wyznań w prezydiach wojewódzkich rad narodowych oraz rad narodowych m.st. Warszawy i m. Łodzi. Podlegały one bezpośrednio Urzędowi do Spraw Wyznań, który realizował wytyczne partii komunistycznej.

Oceniając wkład Wydziału do Spraw Wyznań w Rzeszowie w proces laicyzacji służby zdrowia na terenie woj. rzeszowskiego, trzeba zauważyć, że jego główna rola polegała na koordynacji zadań oraz merytorycznym uzgadnianiu stanowiska w danej sprawie z innymi jednostkami. Wydział, wbrew obowiązującemu prawu, realizował tajne wytyczne KC PZPR oraz Urzędu do Spraw Wyznań. Skutkiem tych działań, było instrumentalne stosowanie prawa, m.in. dekretu z dn. 31 grudnia 1956 r. *o organizowaniu i obsadzaniu duchownych stanowisk kościelnych* celem odmowy zatrudniania kapelanów w szpitalach, albo celem pozbywania się księży zbyt gorliwych. Normą było, że zatrudnienia odmawiano zakonnikom. Instrukcją Ministra Zdrowia z dn. 3 grudnia 1956 r. posługiwano się do ograniczania udzielania posług duszpasterskich chorym przebywającym w szpitalach i sanatoriach. Wydział, wbrew postanowieniom Instrukcji, opracował dla dyrektorów szpitali strategię, w jaki sposób mają oni nie dopuszczać do zatrudniania kapelanów. Jedną z metod było zamykanie kaplic ze względów bezpieczeństwa, z kolei brak kaplicy miał być wystarczającą podstawą do nie zatrudnienia kapelana. Inne działania Wydziału przyniosły skutek w postaci wyrugowania siostr zakonnych ze szpitali, prawie całkowitej likwidacji kaplic szpitalnych oraz obowiązkowych szkoleń partyjnych dla pracowników personelu medycznego.

THE ROLE OF THE DEPARTMENT OF DENOMINATIONS OF THE EXECUTIVE COMMITTEE OF THE VOIVODESHIP NATIONAL COUNCIL IN RZESZÓW IN THE SECULARIZATION OF THE NATIONAL HEALTH SERVICE (NHS).

In 1955 the Cabinet passed Resolution No. 132 establishing Departments of Denominations at the Executive Committees of the Voivodeship National Councils and the National Councils of Warsaw and Łódź. They reported directly to the Office for Denominations which would implement direct recommendations of the Communist Party.

While assessing the influence of the Department of Denominations in Rzeszów over the secularisation of the NHS in Rzeszowskie Voivodeship, it should be noted that its primary role was to coordinate the operations and liaise with other local units on acting consistently on individual cases. Having taken unlawful measures, the department was acting in conformity with secret guidelines of the Central Committee of the Polish United Workers' Party and the Office for Denominations. As a result, the existing law became a tool used to obstruct the employment of hospital chaplains or to lay off excessively ardent priests; an example of such a law was the Decree on the Organisation and Appointment to Ecclesiastical Offices dated 31 December 1956. Monks being denied employment was not uncommon. The instruction of the Ministry of Health of 3 December 1956 restricted pastoral care provided to the sick in hospitals and sanatoriums. Contrary to the instruction, the department prepared a strategy for hospital managers on how to evade the employment of chaplains. One of them was the closing down of chapels for safety reasons – a sealed chapel meant that no priest was needed. Other department's initiatives concluded in the expelling of nuns from hospitals, almost entire elimination of hospital chapels and compulsory party trainings for medical personnel.